

AİLE MAHKEMELERİNİN KURULUŞ, GÖREV VE YARGILAMA USULLERİNE DAİR KANUN

Kanun No. 4787

Kabul Tarihi : 9.1.2003

Amaç ve kapsam

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, aile mahkemelerinin kuruluş, görev ve yargılama usullerini düzenlemektir.

Bu Kanun, aile hukukundan doğan dava ve işleri görmek üzere kurulan aile mahkemelerine dair hükümleri kapsar.

Aile mahkemelerinin kuruluşu

MADDE 2. - Aile mahkemeleri, Adalet Bakanlığınca Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak her ilde ve merkez nüfusu yüzbinin üzerindeki her ilçede, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde olmak üzere kurulur. Aile mahkemelerinin yargı çevresi, kurulduğu il ve ilçenin mülkî sınırlarıyla belirlenir. Ancak yargı çevresi, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca değiştirilebilir.

Gerektiğinde birinci fıkradaki usule göre bir yerdeki aile mahkemesinin birden çok dairesi kurulabilir. Bu durumda daireler numaralandırılır. Aile mahkemesi kurulamayan yerlerde bu Kanun kapsamına giren dava ve işlere, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen Asliye Hukuk Mahkemesince bakılır.

Aile mahkemelerinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

Aile mahkemeleri hâkimlerinin nitelikleri ve atanmaları

MADDE 3. - Aile mahkemelerine, atanacakları bölgeye veya bir alt bölgeye hak kazanmış, adlî yargıda görevli, evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve tercihan aile hukuku alanında lisansüstü eğitim yapmış olan hâkimler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır.

Aile mahkemelerinin görevleri

MADDE 4. - Aile mahkemeleri, aşağıdaki dava ve işleri görürler:

1. 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun İkinci Kitabı ile 3.12.2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medenî Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna göre aile hukukundan doğan dava ve işler,

2. 20.5.1982 tarihli ve 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanuna göre aile hukukuna ilişkin yabancı mahkeme kararlarının tanıma ve tenfizi,

3. Kanunlarla verilen diğer görevler.

Aile mahkemeleri bünyesinde bulunan uzmanlar

MADDE 5. - Her aile mahkemesine,

1. Davanın esasına girilmeden önce veya davanın görülmesi sırasında, mahkemece istenen konular hakkında taraflar arasındaki uyuşmazlık nedenlerine ilişkin araştırma ve inceleme yapmak ve sonucunu bildirmek,

2. Mahkemenin gerekli gördüğü hallerde duruşmada hazır bulunmak, istenilen konularla ilgili çalışmalar yapmak ve görüş bildirmek,

3. Mahkemece verilecek diğer görevleri yapmak,

Üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atanır.

Bu görevlilerin bulunmaması, iş durumlarının müsait olmaması veya görevin bunlar tarafından yapılmasında hukukî veya fiilî herhangi bir engel bulunması ya da başka bir uzmanlık dalına ihtiyaç duyulması hallerinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar veya serbest meslek icra edenlerden yararlanılır.

Bu uzmanlar, 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda düzenlenen hâkimin reddi sebeplerine göre reddolunabilir.

Koruyucu, eğitici ve sosyal önlemler

MADDE 6. - Aile mahkemesi, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere görev alanına giren konularda:

1. Yetişkinler hakkında;

a) Evlilik birliğinden doğan yükümlülükleri konusunda eşleri uyararak, gerektiğinde uzlaştırmaya,

b) Ailenin ekonomik varlığının korunması veya evlilik birliğinden doğan malî yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin gerekli önlemleri almaya,

c) Resmî veya özel sağlık veya sosyal hizmet kurumlarına, huzur evlerine veya benzeri yerlere yerleştirmeye,

d) Bir meslek edinme kursuna veya uygun görülecek bir eğitim kurumuna vermeye,

2. Küçükler hakkında;

a) Bakım ve gözetime yönelik nafaka yükümlülüğü konusunda gerekli önlemleri almaya,

b) Bedensel ve zihinsel gelişmesi tehlikede bulunan veya manen terk edilmiş halde kalan küçüğü, ana ve babadan alarak bir aile yanına veya resmî ya da özel sağlık kurumuna veya eğitimi güç çocuklara mahsus kuruma yerleştirmeye,

c) Çocuk mallarının yönetimi ve korunmasına ilişkin önlemleri almaya,

d) Genel ve katma bütçeli daireler, mahallî idareler, kamu iktisadî teşebbüsleri ve bankalar tarafından kurulmuş teşekkül, müessese veya işletmelere veya benzeri işyerlerine yahut meslek sahibi birinin yanına yerleştirmeye,

Karar verebilir.

Aile mahkemesince verilen bu kararların takip ve yerine getirilmesinde 5 inci maddeye göre atanan uzmanlardan biri veya birkaçı görevlendirilebilir. Bu

kararlara uyulmaması halinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 113/A maddesi uygulanır.

Usul hükümleri

MADDE 7. - Aile mahkemeleri, önlerine gelen dava ve işlerin özelliklerine göre, esasa girmeden önce, aile içindeki karşılıklı sevgi, saygı ve hoşgörünün korunması bakımından eşlerin ve çocukların karşı karşıya oldukları sorunları tespit ederek bunların sulh yoluyla çözümünü, gerektiğinde uzmanlardan da yararlanarak teşvik eder. Sulh sağlanamadığı takdirde yargılamaya devam olunarak esas hakkında karar verilir.

Bu Kanunun uygulamasında, vesayet makamı olarak aile mahkemesince verilen kararlara karşı, Türk Medenî Kanununun 397 nci maddesinde belirtilen denetim makamı görevi, varsa bir sonraki numaralı aile mahkemesince, yoksa o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, asliye mahkemesi derecesinde başka mahkeme yoksa en yakın yerdeki aile mahkemesi veya 2 nci maddenin ikinci fıkrasına göre görevlendirilen Asliye Hukuk Mahkemesince yerine getirilir.

Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunda hüküm bulunmayan konularda Türk Medenî Kanununun aile hukukuna ilişkin usul hükümleri ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

Kadrolar

MADDE 8. - Adalet Bakanlığı taşra teşkilâtında kullanılmak üzere ekli (1) ve (2) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) ve (II) sayılı cetvelin ilgili bölümlerine eklenmiştir.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 9. – 1) 14.1.1998 tarihli ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “Sulh Hâkimi” ibaresi “Aile Mahkemesi Hâkimi” olarak değiştirilmiştir.

2) 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 8 inci maddesinin (II) numaralı bendinin (4) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (5) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut (6) numaralı alt bendi (5) numaralı alt bent olarak teselsül ettirilmiştir.

4. Borçlar Kanununun 91, 92 nci maddelerinde mahkeme veya hâkime verilen işleri,

GEÇİCİ MADDE 1. - Aile mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemeler faaliyete geçtiğinde, yargı çevresi içerisinde ve görev alanına giren sonuçlanmamış dava ve işler, yetkili ve görevli aile mahkemesine devredilir.

Yürürlük

MADDE 10. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE
KURUMU : ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : TAŞRA
(I) SAYILI CETVEL
İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	30	30
GİH	Yazı İşleri Müdürü	2	30	30
GİH	Yazı İşleri Müdürü	3	30	30
GİH	Yazı İşleri Müdürü	4	30	30
GİH	Yazı İşleri Müdürü	5	37	37
GİH	Zabıt Kâtibi	5	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	6	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	7	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	8	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	9	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	10	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	11	60	60
GİH	Zabıt Kâtibi	12	51	51
SH	Psikolog	4	30	30
SH	Psikolog	5	30	30
SH	Psikolog	6	30	30
SH	Psikolog	7	30	30
SH	Psikolog	8	37	37
SH	Pedagog	4	30	30
SH	Pedagog	5	30	30
SH	Pedagog	6	30	30
SH	Pedagog	7	30	30
SH	Pedagog	8	37	37
SH	Sosyal Çalışmacı	4	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	5	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	6	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	7	30	30
SH	Sosyal Çalışmacı	8	37	37
YH	Mübaşir	8	30	30
YH	Mübaşir	9	30	30
YH	Mübaşir	10	30	30
YH	Mübaşir	11	30	30
YH	Mübaşir	12	37	37
YH	Hizmetli	8	30	30
YH	Hizmetli	9	30	30
YH	Hizmetli	10	30	30
YH	Hizmetli	11	30	30
YH	Hizmetli	12	37	37

TOPLAM

1 413

1 413

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLÂTI : TAŞRA

(II) SAYILI CETVEL
İHDAS EDİLEN KADROLARIN
(MESLEK MENSUPLARI)

<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	SERBEST KADRO <u>ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
Hâkim ve Savcı	1	40	40
Hâkim ve Savcı	2	40	40
Hâkim ve Savcı	3	40	40
Hâkim ve Savcı	4	37	37
	TOPLAM	157	157